

Usnesení Nejvyššího soudu ČSR ze dne 03.11.1988, sp. zn. 11 To 67/88, ECLI:CZ:NS:1988:11.TO.67.1988.1

Číslo: 25/1989

Právní věta: Nejde o použití násilí ve smyslu ustanovení § 234 tr. zák., jestliže pachatel za pomoci lsti podá poškozenému omamný prostředek a potom využije stavu bezbrannosti ke zmocnění se věci z jeho majetku.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 03.11.1988

Spisová značka: 11 To 67/88

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Loupež

Předpisy: 140/1961 Sb. § 234

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 25

Nejde o použití násilí ve smyslu ustanovení § 234 tr. zák., jestliže pachatel za pomoci lsti podá poškozenému omamný prostředek a potom využije stavu bezbrannosti ke zmocnění se věci z jeho majetku.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČSR z 3. listopadu 1988 sp. zn. [11 To 67/88](#).)

Nejvyšší soud ČSR zamítl podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. stížnost městského prokurátora v Praze, kterou podal proti usnesení městského soudu v Praze z 28. září 1988 sp. zn. 1 T 22/88.

Z odůvodnění:

Dne 16. 9. 1988 podal městský prokurátor u městského soudu v Praze obžalobu na obviněné I. R., A. D. a V. S. pro trestnou činnost kvalifikovanou u prvních dvou obviněných jako pokus trestného činu loupeže podle § 8 odst. 1, § 234 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., u obviněného V. S. jako pokus trestného činu ublížení na zdraví podle § 8 odst. 1, § 222 odst. 1 tr. zák.

Uvedených deliktů se měli obvinění dopustit podle obžaloby tím, že obviněné I. R. a A. D. samy potom, co se I. R. seznámila ve večerních hodinách dne 25. 1. 1988 ve vnitřní Praze s cizím státním příslušníkem R. F. ho odvezla taxíkem do bytu v Praze 6, ul. Heleny Malířové č. 17, kde společně s A.

D. využily jeho podnapilosti a někdy před druhou hodinou ranní dne 26. 1. 1988 mu podaly silnou dávku léku Diazepam, ovlivňující centrální nervovou soustavu s tlumivým účinkem, jehož působení bylo umocněno současným požíváním alkoholu, a potom, kdy poškozený ztratil jakoukoliv kontrolu nad svým jednáním, mu odcizily horolezeckou bundu červenomodré barvy v hodnotě 6000,-Kčs, pánské náramkové hodinky zn. Universal Geneve v hodnotě 3000,-Kčs, zlaté plnicí pero v hodnotě 1000,-Kčs a 500 000 italských lir v hodnotě 13 500,- Kčs; nato v době mezi 02.00 a 03.00 hod. ranní uvedeného dne ho odvezly spolu se spoluobviněným V. S. osobním automobilem do prostoru křižovatky ul. Podbělohorská a Pod stadióny v Praze 5, kde ho spoře oděného ve stavu duševní a fyzické bezbrannosti, při venkovní teplotě kolem 0 stupňů Celsia zanechali. V důsledku toho u něho došlo k podchlazení se známkami dechové nedostatečnosti při hlubokém bezvědomí a jenom zásahem třetích osob nedošlo k jeho smrti.

Usnesením z 28. 9. 1988 sp. zn. 1 T 22/88 městský soud v Praze po předběžném projednání obžaloby v neveřejném zasedání trestní věc obviněných I. R., A. D. a V. S. podle § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř. postoupil k projednání a rozhodnutí obvodnímu soudu pro Prahu 6 jako soudu věcně i místně příslušnému. Současně podle § 192 tr. ř. ponechal obviněnou I. R. ve vazbě z důvodů § 67 písm. b),c) tr. ř. a obviněného V. S. z důvodů § 67 písm. a), b) tr. ř.

Rozhodnutí o postoupení věci k projednání a rozhodnutí soudu nižšího stupně odůvodnil městský soud odkazem na stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR [Tpjf 33/79](#), publikované pod č. 1/1980 sb. rozh. tr.; na jeho podkladě dovedl, že vůči poškozenému státnímu příslušníkovi R. F. nebylo v souvislosti s jeho okradením použito ani jedním z pachatelů násilí ve smyslu ustanovení § 234 tr. zák. Stíhané jednání proto nenaplnuje zákonné znaky žádného trestného činu, předpokládaného ustanovením § 17 tr. ř. a není proto dána věcná příslušnost městského soudu v Praze jako soudu prvního stupně.

Proti rozhodnutí o postoupení věci podal městský prokurátor v Praze řádně a včas stížnost. V podaném opravném prostředku především vyslovil nesouhlas s právními závěry soudu prvního stupně a v odůvodnění stížnosti obšírně rozvedl, proč má za to, že majetková trestná činnost vůči poškozenému R. F. byla obviněnými I. R. a A. D. uskutečněna za použití násilí, přičemž toto násilí bylo podle názoru stěžovatele provedeno pomocí chemické zbraně. Ve stížnosti bylo navíc poukázáno na značnou typovou společenskou nebezpečnost podobného jednání a byl uplatněn návrh, aby Nejvyšší soud ČSR k podané stížnosti výrok o postoupení věci zrušil a městskému soudu v Praze přikázal, aby ve věci jednal a tuto věc rozhodl.

Nejvyšší soud ČSR z podnětu podané stížnosti podle § 147 odst. 1, odst. 2 tr. ř. přezkoumal správnost výroku o postoupení věci, zabýval se rovněž správností postupu řízení, které vynesení tohoto výroku předcházelo, a shledal, že stížnost není důvodná.

Podle znění § 234 tr. zák. se uvedeného trestného činu dopustí trestně odpovědný pachatel, který proti jinému užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci.

Podle současné judikatury je přitom za násilí ve shora uvedeném slova smyslu považováno použití fyzické síly přímo proti tělu napadeného, i když nemá za následek újmu na zdraví.

Městský soud přitom ve svém rozhodnutí správně a vhodně poukázal na to, že na rozdíl od trestního zákona č. 86/1950 Sb. platný trestní zákon již neobsahuje extenzivní definici násilí v tom smyslu, že trestný čin je spáchán násilím i tehdy, je-li spáchán na osobě, kterou pachatel uvedl do stavu bezbrannosti lstí. Lstivé jednání proto nelze podle současné rozhodovací praxe považovat za použití násilí. Důvodně také odkázal na materiál Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. [Tpjf 33/79](#), kde byl vysloven právní názor, že za násilí ve smyslu § 234 odst. 1 tr. zák. nelze považovat ani takové jednání pachatele, který v zjištěném úmyslu zavraždil poškozenou lstivým podáním jedu v nápoji, neboť nelze ztotožňovat ublížení na zdraví jinému, popřípadě usmrcení jiného s násilím, protože podobného

následku lze docílit i opomenutím, tedy bez použití jakékoli fyzické síly proti osobě jiného.

Shora citovaný právní názor Nejvyššího soudu ČSSR plně dopadá na projednávaný případ. Nejvyšší soud ČSR však přesto pokládá za potřebné důvody uvedené v napadeném rozhodnutí městským soudem doplnit ještě tímto odůvodněním:

Současná právní úprava neobsahuje ve vymezení zákonných znaků trestného činu loupeže ani pojem „lsti“, ani pojem „zneužití bezbrannosti“, ačkoliv například v ustanovení § 241 tr. zák. o trestném činu znásilnění pokládal zákonodárce za potřebné výslovně vyjádřit jak násilnou formu (včetně pohrůžky bezprostředního násilí) dosažení soulože, tak zneužití bezbrannosti poškozené ženy. Pojem „lest“ od „násilí“ kromě toho zákonodárce výslovně odlišil v ustanovení § 177 tr. zák. apod.

Změnila se i soudní praxe při výkladu zákonného znaku zneužití bezbrannosti u trestného činu znásilnění podle § 241 tr. zák. Jednáním pachatele, který způsobil stav bezbrannosti ženy v úmyslu zneužít tohoto stavu k vykonání soulože, se již nepovažuje za případ znásilnění za použití násilí. I takový skutek se posuzuje stejně jako případy, kdy pachatel pojal úmysl souložit teprve potom, co ženu přivedl do stavu bezbrannosti, nebo kdy se žena přivedla do takového stavu sama, tedy jako znásilnění zneužitím (srov. č. 17/1982 sb. rozh. tr.).

Ze všech shora uvedených důvodů shledal Nejvyšší soud ČSR, že jednání obviněných nelze pro nedostatek znaku násilí kvalifikovat jako pokus trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. ani jako jiný trestný čin zakládající věcnou příslušnost městského soudu v Praze jako soudu prvního stupně. Stížnost proto zamítl. K argumentaci stěžovatele, že jde o trestnou činnost s vysokou společenskou nebezpečností, je třeba dodat, že i za daného stavu zákonné úpravy a judikatury lze tuto nebezpečnost plně vyjádřit přiměřeným trestem v rámci rozpětí trestní sazby majetkového trestného činu, popřípadě trestného činu proti životu a zdraví.